

Список використаних джерел:

1. Баулін О., Мазур О. Сучасні проблеми правової регламентації затримання особи у кримінальному процесі. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 2. С. 19–27.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 27.01.2020).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 27.01.2020).
4. Кримінально-процесуальний кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#Text> (дата звернення: 27.01.2020).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / відп. ред.: С. Ківалов, С. Міщенко, В. Захарченко. Харків : Одісей, 2013. 1104 с.
6. Нагорна З. Проблеми інституту затримання в кримінальному процесі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. Спецвип. 2019. С. 137–140.
7. Никоненко М. Уповноважена службова особа, яка має право здійснити затримання у кримінальному процесі. *Юридична наука*. 2014. № 9. С. 83–79.
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень ч. 3 ст. 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-99#Text> (дата звернення: 27.01.2020).
9. Сисоенко Г. Затримання особи у кримінальному провадженні. *Вісник Академії прокуратури України*. 2015. Т. 12. № 1 (32). С. 144–150.
10. Фаринник В. Затримання особи: проблеми кримінальної процесуальної регламентації та шляхи їх вирішення. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 2. С. 85–93.

УДК 343.985:351.74

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.6-2.47>

ШВЕЦЬ А.В.

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ЗІ СПІВРОБІТНИКАМИ
ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ТА ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ В РОЗСЛІДУВАННІ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ
ПОВОДЖЕННЯМ ІЗ НЕБЕЗПЕЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ**

**ORGANIZATION OF INTERACTION OF INVESTIGATORS WITH THE STAFF
OF OPERATIONAL UNITS AND OTHER ENTITIES IN THE INVESTIGATION
OF CRIMINAL OFFENSES RELATED TO ILLEGAL HANDLING
OF HAZARDOUS MATERIALS**

Повнота, об'єктивність і всебічність досудового розслідування кримінальних правопорушень, виявлення причин та умов, що сприяють їх вчиненню, ефективність профілактичної функції досудового слідства за сучасних умов багато в чому зумовлені правильною координацією та чіткою взаємодією органів досудового розслідування з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами. Кримінальні правопорушення, пов'язані із незаконним поведженням з небезпечними матеріалами, а саме у сфері обігу радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних матеріалів відносяться до нових видів протиправної діяльності і полягає у застосуванні або погрозі застосування радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних матеріалів або забруднюючих пристроїв на їх основі для досягнення соціальних, економічних чи політичних цілей. У статті окреслені головні напрями взаємодії слідчих зі співробітниками оперативних підрозділів та іншими суб'єктами у розслідуванні

© ШВЕЦЬ А.В. – аспірант кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз (Національна академія внутрішніх справ)

кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним поводженням з небезпечними матеріалами. Надано авторське визначення такої взаємодії, як передбачена чинним законодавством та угоджена за часом, місцем і послідовністю проведення система певних взаємодоповнюючих дій, направлених на реалізацію його повноважень у цій сфері з використанням можливостей оперативних підрозділів, інших суб'єктів, зокрема підрозділів Національної поліції, які не є оперативними, інших правоохоронних органів і органів державної влади й місцевого самоврядування, окремих громадян.

Встановлено, що взаємодія слідчого зі співробітниками оперативних підрозділів та іншими суб'єктами здійснюється у таких формах: а) процесуальні (виконання доручення слідчого про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій з метою встановлення осіб, які вчинили кримінальне правопорушення та інформування про їх результати; сприяння слідчому у проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій); б) непроцесуальні (спільне чергування у складі слідчо-оперативної групи й планування початкового етапу розслідування; взаємний обмін інформацією). Запорукою налагодження ефективної взаємодії між слідчим та оперативним підрозділом є наявність таких взаємопов'язаних компонентів: узгоджене планування; розподіл обов'язків між суб'єктами; постановка перед суб'єктом чітких і конкретних задач; своєчасний обмін інформацією; контроль.

Ключові слова: *небезпечні матеріали, кримінальне правопорушення, розслідування, взаємодія, слідчий, оперативний працівник, слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії.*

Completeness, objectivity and comprehensiveness of pre-trial investigation of criminal offenses, identification of causes and conditions that contribute to their commission, effectiveness of preventive function of pre-trial investigation in modern conditions are largely due to proper coordination and clear interaction of pre-trial investigation bodies with operational units and other entities. Criminal offenses related to the illicit handling of hazardous materials, namely in the field of circulation of radioactive, chemical, biological and nuclear materials, belong to new types of illegal activities and consist in the use or threat of use of radioactive, chemical, biological and nuclear materials or contaminants based on them to achieve social, economic or political goals. The article outlines the main areas of interaction of investigators with the staff of operational units and other entities in the investigation of criminal offenses related to the illegal handling of hazardous materials. The author's definition of such interaction as provided by the current legislation and agreed on the time, place and sequence of certain complementary actions aimed at exercising its powers in this area using the capabilities of operational units, other entities, including units of the National Police, which operational, other law enforcement agencies and public authorities and local governments, individual citizens. It is established that the interaction of the investigator with the staff of operational units and other entities is carried out in the following forms: a) procedural informing about their results, assisting the investigator in carrying out certain investigative (search) actions and covert investigative (search) actions); b) non-procedural (joint duty in the composition of the investigative task force and planning of the initial stage of the investigation; mutual exchange of information). The key to establishing effective interaction between the investigative and operational units is the presence of the following interrelated components: coordinated planning; division of responsibilities between entities; setting clear and specific tasks for the subject; timely exchange of information; control.

Key words: *dangerous materials, criminal offense, investigation, interaction, investigator, operative, investigative (search) actions, covert investigative (search) actions.*

Вступ. У сучасних умовах досудове розслідування будь-якого кримінального правопорушення, до яких належать і кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням з небезпечними матеріалами, досягається колективними зусиллями працівників органів досудового розслідування, співробітників оперативних підрозділів (карного розшуку, оперативно-тех-

нічних, пошуково-розвідувальних апаратів, тощо), та інших суб'єктів. Нині це основа всієї організації роботи по боротьбі з правопорушниками. Це комплексна діяльність різних державних правоохоронних органів, наділених спеціальними методами і засобами пізнання [1, с. 19]. Важко визначити і зважити частку участі кожного з них у розкритті, але відомо одне, що в даний час розкрити кримінальне правопорушення без використання оперативно-розшукових, пошуково-розвідувальних і організаційно-управлінських засобів, прийомів і можливостей неможливо.

Повнота, об'єктивність і всебічність досудового розслідування кримінальних правопорушень, виявлення причин та умов, що сприяють їх вчиненню, ефективність профілактичної функції досудового слідства за сучасних умов багато в чому зумовлені правильною координацією та чіткою взаємодією органів досудового розслідування з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням з небезпечними матеріалами, а саме у сфері обігу радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних (РХБЯ) матеріалів відноситься до нових видів протиправної діяльності і полягає у застосуванні або погрозі застосування радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних матеріалів або забруднюючих пристроїв на їх основі для досягнення соціальних, економічних чи політичних цілей.

Стан дослідження. Теоретичним підґрунтям статті є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з криміналістики, кримінального процесу, судової експертизи зокрема: В.П. Бахіна, Р.С. Белкіна, В.Д. Берназа, А.Ф. Волобуєва, В.Г. Гончаренка, В.А. Журавля, А.В. Іщенко, Н.І. Клименко, О.Н. Колесніченка, В.П. Колмакова, В.О. Коновалової, В.С. Кузьмічова, В.В. Лисенка, В.К. Лисиченка, Є.Д. Лук'янчикова, Ю.Ю. Орлова, В.Л. Оргинського, М.А. Погорецького, М.В. Салтєвського, О.В. Таран, В.В. Тищенко, П.В. Цимбала, К.О. Чаплинського, С.С. Чернявського, В.Ю. Шепітька та ін. В умовах реалізації чинного Кримінального процесуального кодексу (КПК) України окремі аспекти розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням з небезпечними матеріалами приділено увагу у роботах О.О. Мілевського, О.В. Маслока. Водночас сьогодні є потреба в розкритті організаційних засад взаємодії слідчих зі співробітниками оперативних підрозділів та іншими суб'єктами з метою спільного збирання доказів у таких кримінальних провадженнях.

Постановка завдання. Враховуючи наведене метою статті є розкриття основних напрямів взаємодії слідчих зі співробітниками оперативних підрозділів та іншими суб'єктами у розслідуванні кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним поводженням з небезпечними матеріалами.

Результати дослідження. Теорія кримінального процесу розглядає взаємодію як форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємодоповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування в цілому [2, с. 500; 3, с. 295]. Взаємодію також розглядають як управлінську функцію, що спрямована на перетворення системи індивідуальної на спільну, узгоджену за місцем, часом і метою діяльність, а також як процес обміну інформацією [4, с. 16]. У криміналістиці під взаємодією розуміють – засновану на законі та підзаконних нормативно-правових актах погоджену спільну діяльність слідчих та оперативних працівників, спрямовану на виявлення та розслідування конкретного кримінального правопорушення, яка здійснюється шляхом найбільш доцільного поєднання засобів та методів, що застосовуються при проведенні слідчих (розшукових) дій (СРД) з одного боку, та негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) – з іншого [5, с. 122].

У науковій літературі містяться й інші визначення досліджуваного поняття. Зокрема, С. Тищенко зазначає, що під поняттям взаємодії у кримінальному провадженні слід розуміти дії учасників кримінального процесу, які, реалізуючи свої повноваження стосовно один одного, сприяють виконанню загальних завдань кримінального провадження. При цьому характер взаємодії може бути різним, залежно від того, керуються безпосередні учасники спільним інтересом чи відмінними. Головне, щоб у кінцевому результаті була досягнута мета, задля якої суб'єкти взаємодіють [6, с. 105]. Треба підтримати автора та зазначити, що будь-яка діяльність, яка здійснюється під час кримінального провадження, у широкому значенні, спрямована на виконання його завдань.

Усі наведені визначення об'єднує єдина думка, що взаємодія – це насамперед, взаємний зв'язок між двома (або більше) суб'єктами (об'єктами), які здійснюють вплив один на одного. Усі суб'єкти (об'єкти) взаємодії є складовими елементами певної системи.

Основою взаємодії є обов'язкова участь відповідних правоохоронних та контролюючих органів у розкритті кримінальних правопорушень з виділенням для цього необхідних, специфічних для кожного органу джерел інформації, сил та засобів. Слід зазначити, що така взаємодія не

зводиться лише до обміну процесуальною, оперативно-розшуковою та іншою службовою інформацією, передбаченою відповідними законодавчими актами. Йдеться також про реалізацію цієї інформації шляхом проведення спільних дій, обговорення отриманих результатів, планування подальших заходів, спрямованих на розкриття кримінальних правопорушень [7, с. 432].

У загальному розумінні сутність взаємодії слідчого та оперативного працівника полягає в тому, що:

1) це передусім, активна цілеспрямована діяльність суб'єктів – слідчих та працівників оперативних підрозділів, до якої можуть залучатися негласні співробітники, представники громадськості, фахівці різних галузей знань тощо;

2) кожен суб'єкт цієї діяльності вживає конкретних заходів у межах, встановлених законом повноважень;

3) це узгоджені за місцем, часом і метою спільні дії двох чи більше суб'єктів, спрямованих на впровадження одержаних результатів оперативно-розшукових заходів у кримінальне судочинство;

4) у спільних планах (реалізація оперативно-розшукової інформації, провадження досудового слідства з конкретного кримінального провадження тощо) необхідно передбачати комплекс СРД та НСРД у такому порядку, щоб їх проведення було несподівано для осіб, дії яких перевіряються, їхніх співучасників і мало як найбільший ефект у закріпленні процесуальним шляхом обставин, що підлягають доказуванню відповідно до ст. 91 КПК України;

5) у процесі проведення конкретних СРД необхідно суворо дотримуватися вимог Конституції України, чинного законодавства, принципів оперативно-розшукового законодавства, та кримінального судочинства;

6) дії зазначених суб'єктів мають бути спрямовані на забезпечення введення оперативно-розшукової інформації у кримінальне судочинство з допомогою процесуальних засобів – шляхом провадження відповідних СРД та процесуальних рішень [8, с. 214–215].

Підставою для взаємодії слідчого з оперативним працівником є об'єктивна необхідність застосування вмінь і навичок по розшуку та затриманню правопорушників, встановлення свідків, а також виявлення речових доказів, що мають значення для встановлення істини у кримінальному провадженні [9, с. 4–5].

Основним завданням взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ України є попередження, виявлення і розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб. Тож розуміючи взаємодію слідчих з оперативними працівниками як один з найважливіших чинників активізації боротьби з кримінально-протиправними діяннями, слід зазначити, що її суть передбачає підвищення ефективності роботи працівників вказаних підрозділів, що полягає в: найбільш доцільному використанні сил вказаних підрозділів; заощадженні робочого часу; максимально ефективному використанні наявних засобів; постійному обміні інформацією; підвищенні якості проведення досудового слідства, неухильному додержанні вимог чинного законодавства [10].

Форми взаємодії слідчого та оперативного працівника під час досудового розслідування кримінальних правопорушень в залежності від вирішуваних завдань можна умовно поділити на групи організаційного та кримінально-процесуального характеру.

Відповідно до першої групи слід віднести: 1) спільне вивчення та аналіз матеріалів оперативної розробки чи перевірки; 2) спільне планування СРД, оперативно-розшукових і профілактичних заходів; 3) регулярний обмін інформацією про обставини кримінального провадження, що сприяє формуванню глибшого уявлення про подію кримінального правопорушення; 4) проведення спільних службових нарад (навчань) з актуальних проблем взаємодії, а також обговорення результатів СРД та НСРД з метою визначення ефективних та результативних шляхів розкриття даних кримінальних правопорушень.

До другої форми взаємодії можна віднести: 1) проведення оперативними працівниками СРД за дорученням слідчого; 2) взаємодія у процесі провадження конкретної слідчої дії або робота у складі слідчо-оперативної групи (СОГ).

В умовах практичної діяльності слідчих та оперативних працівників провадженні досудового слідства необхідність взаємодії частіше всього виникає у наступних випадках:

– при виїзді на місце події (як для проведення огляду, так і для вжиття інших заходів з метою розкриття кримінальних правопорушень «по гарячих слідах»);

- при вирішенні питання про внесення відомостей до ЄРДР за оперативними матеріалами;
- під час спільної роботи у складі СОГ;

Окрім зазначених, можуть бути й інші випадки необхідності вказаної взаємодії. Так, аналіз юридичної літератури, присвяченої цьому питанню та практичної діяльності слідчих свідчить про те, що необхідність взаємодії може виникати також:

- коли під час досудового розслідування виникають труднощі у відшукуванні достатньої кількості доказів;
- коли у зв'язку з необхідністю виконання СРД необхідне здійснення функцій, що є специфічними та притаманними лише оперативним підрозділам;
- коли під час досудового розслідування кримінального правопорушення складається ситуація, у якій необхідно за короткий проміжок часу виконати значний обсяг СРД та інших заходів, і слідчий фізично не в змозі ефективно, вчасно та якісно виконати вказаний обсяг роботи;
- коли невідоме місце перебування обвинуваченого;
- коли невідоме місцезнаходження викраденого майна, здобутого кримінально-протиправним шляхом, знарядь або предметів кримінального правопорушення, предметів, на яких є явні сліди кримінального правопорушення, майна, на яке необхідно накладати арешт з метою забезпечення можливої конфіскації або задоволення цивільного позову;
- коли не встановлено особи, що вчинила кримінальне правопорушення;
- коли необхідно перевірити обвинуваченого на причетність до вчинення інших кримінальних правопорушень;
- під час проведення профілактичної роботи та заходів по усуненню причин та умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення, тощо [11, с. 126; 12, с. 411–412].

Провівши аналіз спеціальної літератури, нормативно-правових актів МВС України, а також вивчивши матеріали кримінальних проваджень стосовно досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, ми виокремили найбільш поширені напрями взаємодії слідчого з оперативними співробітниками, це зокрема:

1) взаємодія під час надходження до органів поліції заяв та повідомлень про вчинення кримінального правопорушення пов'язаного із незаконним поводженням з небезпечними матеріалами та спільний виїзд на огляд місця події.

Зазначений спосіб взаємодії є найбільш розповсюджений в практиці досудового розслідування даної категорії кримінальних правопорушень, так як в більшості випадків взаємодія при розслідуванні кримінальних правопорушень пов'язаних із незаконним поводженням з небезпечними матеріалами розпочинається саме з виїзду СОГ на місце події.

Після прибуття СОГ на місце події, слідчий у відповідності до своїх процесуальних повноважень організовує роботу з метою виявлення, фіксації та вилучення речових доказів що мають значення для швидкого розкриття кримінального правопорушення та затримання осіб, що його вчинили.

Взаємодія слідчих і співробітників оперативних підрозділів під час огляду місця події передбачає проведення ними спільних узгоджених заходів. Зокрема, слідчий: керує діями членів СОГ та несе персональну відповідальність за якість проведення огляду місця події; разом із членами групи, залученими спеціалістами, запрошеними потерпілим, свідками та іншими учасниками кримінального провадження проводить огляд місця події, під час якого в установленому КПК України порядку фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення, вилучає речі й документи, які мають значення для кримінального провадження, та речі, вилучені з обігу, у тому числі матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню; забезпечує їх належне зберігання для подальшого направлення для проведення експертного дослідження; за наявності підстав інформує оперативного чергового про залучення додаткових сил і засобів для документування всіх обставин учиненого кримінального правопорушення; при необхідності допитує про обставини вчиненого кримінального правопорушення заявника, потерпілого, свідків та інших учасників кримінального провадження. Надає письмові доручення співробітникам оперативних підрозділів про проведення СРД та НСРД. Здійснює інші повноваження, передбачені КПК України.

Співробітники оперативних підрозділів, що прибули на місце події спільно з СОГ попередньо узгодивши із слідчим основні напрями своєї діяльності, із застосуванням гласних та негласних ОРЗ приступають до встановлення осіб, що можуть бути причетними до вчинення кримінального правопорушення, виявлення свідків та очевидців даної події, а також речових доказів, що залишилися на місці події в результаті вчиненого кримінального правопорушення.

2) під час розв'язання питання про внесення відомостей до ЄРДР за оперативними матеріалами, а також під час спільної роботи у складі СОГ.

У таких випадках взаємодія слідчого з оперативними працівниками полягає у спільному вивченні оперативних матеріалів та в плануванні подальших СРД і ОРЗ, що будуть спрямовані на встановлення всіх учасників кримінально-протиправного умислу, документування їхньої діяльності, та запобігання їхнього задуму на стадії готування, чи замаху на вчинення кримінального правопорушення.

Щодо сприяння співробітників оперативного підрозділу слідчому при провадженні НСРД, то аналіз кримінальних проваджень доводить, що найчастіше слідчі використовують допомогу оперативних підрозділів при проведенні обшуків – понад 50 % випадків. Також активно організовується взаємодія при проведенні оглядів місця події та допитів. В інших СРД участь оперативних працівників є незначною. Це пояснюється, насамперед, специфікою вказаних СРД.

Варто також додати, що у процесі взаємодії слідчого з оперативними працівниками під час досудового розслідування кримінальних правопорушень між ними виникають не лише кримінально-процесуальні правовідносини, але і ділове співробітництво, відбувається якісне об'єднання сил, засобів і методів, що забезпечує оптимізацію всього процесу досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Водночас під час досудового розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами слідчий повинен взаємодіяти не лише з оперативним працівниками, а ще й з іншими суб'єктами. Зокрема:

- з місцевими органами виконавчої влади;
- з Державною екологічною інспекцією – у разі, коли підозрілий матеріал чи об'єкт було виявлено під час здійснення екологічного та радіологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон та в зонах діяльності митниць;
- з органами охорони державного кордону Держприкордонслужби – у випадку виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта під час здійснення прикордонного контролю в місцевих пунктах пропуску через державний кордон, в яких відсутні пости екологічного контролю Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, або під час затримання осіб (транспортних засобів), які намагалися незаконно перетнути державний кордон поза пунктами пропуску через державний кордон.

Слушно додати, що координацію дій під час виконання заходів на місці виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта здійснює місцевий орган виконавчої влади. Однак, коли підозра про наявність радіоактивних матеріалів підтверджується в результаті первинного обстеження місця виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта за допомогою дозиметра-радіометра або отримання достовірної інформації іншим шляхом, до обстеження залучаються представники відповідних територіальних органів ДСНС, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба), ДП «Лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» та Державної інспекції ядерного регулювання (Держатомрегулювання).

Водночас життя заходів до забезпечення охорони місця виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта, а також охорони та супроводження такого матеріалу чи об'єкта під час транспортування до місця тимчасового зберігання або захоронення покладається на територіальні органи Національної поліції України або органи охорони державного кордону Держприкордонслужби.

Зі свого боку, представники Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Державної служби з надзвичайних ситуацій і Держатомрегулювання:

1) готують за результатами радіологічного обстеження висновки про основні параметри радіаційної обстановки на місці виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта, де зазначаються тип радіоактивних матеріалів, їх характеристики і можливість зовнішнього та внутрішнього опромінення персоналу та населення, а також у разі потреби – рекомендації щодо якнайшвидшого приведення радіоактивних матеріалів у безпечний для населення і навколишнього природного середовища стан;

2) подають зазначені висновки представникові місцевого органу виконавчої влади, що здійснює координацію дій на місці виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта, Держатомрегулювання, а також правоохоронному органу, який забезпечує організацію огляду місця події та здійснення необхідних заходів з метою виявлення ознак кримінального правопорушення та осіб, що його вчинили.

У разі потреби слідчий самостійно, або за допомогою місцевого органу виконавчої влади залучає представників підприємства державної корпорації «УкрДО «Радон» «у межах зони обслуговування, іншого спеціалізованого підприємства, яке має відповідний дозвіл, до проведення робіт з дозиметричного контролю осіб, що зайняті на роботах у межах контрольованої зони, а також вживає інших заходів до забезпечення безпечного поводження з радіоактивними матеріалами, зведення до мінімуму можливості заподіяння шкоди здоров'ю населення та навколишньому природному середовищу.

Водночас слідчий у межах досудового розслідування кримінального правопорушення пов'язаного із незаконним поводженням з небезпечними матеріалами, а також представник місцевого органу виконавчої влади може звернутися до головної експертної організації – Інституту ядерних досліджень Національної академії наук або іншої компетентної організації для надання експертної оцінки ситуації на місці виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта.

Зокрема, підставою для такого звернення може бути: неможливість ідентифікувати радіоактивний матеріал, коли цього вимагають інтереси досудового розслідування або радіаційного захисту населення та довкілля; виявлення нейтронного випромінювання, що свідчить про наявність ядерного матеріалу.

Експерти Інституту ядерних досліджень, іншої експертної установи чи організації визнають категорію ядерного матеріалу (низькозбагачений уран, високозбагачений уран, плутоній) або тип радіоактивного матеріалу без пошкодження пакунків, контейнерів, боксів тощо.

Водночас протягом однієї доби з моменту надходження першого повідомлення про виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта, але не раніше ніж надійдуть від експертної організації інформація про результати вимірів та висновки щодо категорії ядерного матеріалу (у разі потреби) або типу радіонуклідного джерела вищезазначені представники готують письмовий звіт, який повинен містити:

– детальний опис радіаційної ситуації на місці виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта, результати вимірів;

– висновки та надані рекомендації щодо можливого формування дозових навантажень на персонал та населення, заходи безпеки, здійснення яких необхідне у разі подальшого поводження з вилученим радіоактивним матеріалом (включаючи його перевезення), а також поводження з приладами, інструментами та знаряддям, що зазнали радіоактивного забруднення під час робіт з джерелом;

– результати вимірів, проведених експертами Інституту ядерних досліджень, іншої експертної організації (у разі їх залучення), та надані ними висновки щодо категорії ядерного матеріалу або типу радіонуклідного джерела.

На основі інформації, що міститься у письмовому звіті, місцевий орган виконавчої влади за погодженням з органом досудового розслідування, який проводить огляд місця події і здійснює необхідні СРД з метою виявлення ознак кримінального правопорушення і осіб, що його вчинили, надає інформацію про виявлення підозрілого матеріалу чи об'єкта органам виконавчої влади, до компетенції яких належить створення системи запобігання незаконному обігу.

Висновки. Практика виробляє нові та удосконалює традиційні форми, види і напрямки взаємодії слідчого з оперативними співробітниками та іншими суб'єктами, які спрямовані на підвищення якісного рівня та раціональності досудового розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних із незаконним поводженням з небезпечними матеріалами. Зокрема, тактично грамотне використання різних форм і напрямків взаємодії з оперативними працівниками дозволить слідчому ще до початку досудового розслідування одержати достатню інформацію про кримінальне правопорушення, або про особу, що готується до вчинення такого правопорушення.

Взаємодія слідчого, оперативно-розшукових підрозділів, експертних підрозділів ґрунтується на спільних зусиллях для вирішення на підставі положень закону завдань кримінального судочинства. Така співпраця полягає в реалізації матеріалів перевірок, збиранні доказів на стадії досудового розслідування шляхом їх участі в окремих СРД та процесуальних діях, взаємному консультуванні, наданні роз'яснень. Найбільш важливою у процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних із незаконним поводженням з небезпечними матеріалами є взаємодія слідчого й працівників оперативно-розшукових підрозділів, яка полягає в узгодженому плануванні розслідування, наданні (виконанні) доручень щодо проведення СРД та НСРД, співпраці у СОГ.

Список використаних джерел:

1. Абламський С.Є., Юхно О.О., Лук'яненко Ю.В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навчальний посібник / за заг. ред. О.О. Юхна. Харків, 2017. 152 с.
2. Михеєнко М.М., Нор В.Т., Шибіко В.П. Кримінальний процес України : підручник. Київ, 1999. 639 с.
3. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків : Право, 2013. 824 с.
4. Сучасний процес управління в органах внутрішніх справ: монографія / В.Д. Сушенко, С.В. Присяжний, О.І. Коваленко. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. 352 с.
5. Топчій В.В. Взаємодія правоохоронних органів у запобіганні транснаціональній організованій злочинності в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. № 4. С. 121–129.
6. Цимбал Г.П. Взаємодія як умова забезпечення виявлення і розслідування податкових злочинів: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2005. 223 с.
7. Криміналістика : підручник / за заг. ред. В.Ю. Шепітька. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Видавничий Дім Ін. Юре, 2004. 728 с.
8. Юхно О.О. Окремі аспекти взаємодії слідчих та інших підрозділів органів внутрішніх справ при розслідуванні злочинів. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 212–221.
9. Герасимов И.Ф. Понятие и виды взаимодействия участников расследования преступлений. Вопросы взаимодействия следователя и других участников расследования преступлений: межвуз. сб. науч. тр. Свердловск., 1984. С. 3–9.
10. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України № 575 від 31 лип. 2017 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/sp:wide>
11. Дрозд В.Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 448 с.
12. Організація роботи слідчо-оперативної групи: навч. посіб. / Л.Д. Удалова, Ю.В. Сухомлин, А.С. Симчук, М.Й. Кулик, В.В. Зарубей. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 504 с.